

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	6 frt — kr
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Megjelenik hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZEKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr., s minden egyszeri közlése
után 30 kr. bérletdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetmények a kiadónál ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyilttér” rovatban
közlendő cikkekért soronkint
10 kr. fizetendő.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁBAN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyilttéri cikkek, stb. a kiadónál fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

Szomorú kilátások.

Csik-Szereda, 1886. nov. 27.

A nagy és szép reménnyel várt termésből családost arattunk, s mit tegyen most a szegény csiki székely, midőn sem marhának, sem gabnának, takarmánynak ára nincs, feltéve ha van is marhája, gabnája vagy takarmánya?

Most, midőn az adóért préselik utolsó krajczárig, honnan, miből teremtsen pénzt, ha még betevő falatját sem képes előteremteni?!

Szomorú valóság biz' ez s mi lesz még akkor, ha ez a szegény nép perrel, végrehajtással, árveréssel támadtatik meg azon pár forint adósságáért, melylyel tartozik s a melyet más viszonyok között könnyen vagy legalább is nagyobb áldozat nélkül kifizethetne?!

A közkórház-alap által most mondatott fel az adósoknak 30,000 frtnyi kölcsön, midőn legterhebb viszonyok közt sinlődik a nép; hisz tudjuk, hogy ezen követelés legnagyobb része a szegényebb földmivesnépnek van elhelyezve.

Eddig évek óta elfogadták a kamatokat s meghagyták a tőkét az adósoknál, most azonban egyszerre tömegesen felmondották a váltón alapuló követeléseket a szegény embereknek, kik kétségbeesetten szaladnak fűhöz-fához segítségért s miután valószínű az, hogy az adósok legnagyobb része nem fogja tudni a tőkét visszafizetni, hát bizony beperelik, s ha akkor sem fizet, végrehajtják és ellicsítálják utolsó darab földjét és marháját.

De ezen felmondás és a bekövetkező tömeges per és végrehajtásoknak még más következményei lesznek: a csikszeredai takarékpénztár részvénytársaságot is — mely intézet ugyan a lehetőség legvégső határáig elnéző volt — kényszeri-

teni fogják ez által, hogy több mint 200.000 frtnyi követelése iránt szigorú intézkedéseket tegyen s így a mondottak után ezen intézet sem tehet egyebet, mint hogy perel, exequal és licitál.

És mit fog tenni a csiksomlyói román kath. főgymnasium pénzalapjának igazgatósága több mint 150.000 frtnyi követelésével? Semmi esetre sem nézheti tétlenül a romlást és pusztulást, s behuzza pénzeit, legfőképp a szegényebb székely földmivesektől, ha közvetlen nem is, de mint bekebelezett követelést a sorrend szerint.

A megyei keblis és takarékpénztárak sem dédelgetik adósaikat, mit eléggé bizonyít a bíróságok hirdetési tábláin levő sok igényfelhívás és árverési hirdetmény.

Ezenkívül sok vagyonos község nagyobb összegeket adott kölcsön a községbelieknek, s miután az adósok fizetni nem tudnak, ők is kénytelenek perelni, végrehajtani és árverezni, hogy más meg ne előzze s a község kárt ne szenvedjen.

Végül következnek a pénzes emberek, kik eddig jó kamat fejében vártak, de most ők is felhajtják pénzeiket, hogy a bekövetkező tömeges árveréseken poton áron a birtokukat összevásárolhassák s így kézen-közön egy év lefolyása alatt oly alaposan tönkre teszik a szegény székely földmivesnépet, hogy az Isten lesz megmondhatója.

Nyomor, koldusság és kétségbeesés lesz a következménye a kórházépítésnek; erre figyelmeztetjük az intézőket; s azért a szegény földmives nép érdekében szükségesnek; sőt kötelességünknek tartjuk felszólalni s óvni azokat, kiknek a szegény nép sorsa a mondottak szerint kezében van, hogy gondolkodzanak meg, mielőtt azt a nyomor és kétségbeesés örvényébe hajítják; még van idő rá!

A szegény népnek nem annyira kórházra,

mint kenyérre van szüksége; ne vegyék ki hát azért ezt a szájából, mert ezáltal megadják egyszersmind a jelt annak tönkretételére, kifosztására; s kit fog majd a felelősség terhelni?!

A régi kórház még megfelel egy ideig céljának; miért akarnak hát épen most, a legnehezebb, legkedvezőtlenebb közgazdasági viszonyok között, új kórházat építeni, ha ezáltal a népet teszik tönkre?!

Valóban a legrosszabb akarat sem volna képes jobb alkalmat kiválasztani a nép tönkretételére; pedig tudjuk, hogy ez nem céljuk az intézőknek; de miért rohannak hát megdöglősen ilyen dolgokba?!

Gondolkozzanak meg, most még van idő rá!

Bagó.

A vámháborúról. Széchenyi Pál gróf közgazdasági miniszter a héten mondatott el beszámolóját választói előtt Kaposvárt s ez alkalommal a következőket mondatott a Romániával szemben fennálló vámháborúról:

Elmondá, hogy: tízével ezelőtt oly viszonyok közt kötötték meg a szerződés, mikor még Romániát egy állam sem ismerte el önállóan, tehát a románok szívesen fogadták el azt, hiányos volta mellett is; első lépésre jó volt: mi épen annyi előnyt nyújtottunk nekik, mint ők nekünk s ha ők a vámkezelést oly őszinteséggel viszik, mint mi, a szerződés megszakítására nem lett volna szükség. De nem jártak el igazságosan s új szerződés kötését kellett kívánnunk, mit ők is helyesleltek, remélve, hogy az újabb jobb lesz az elsőnél. A kísérlet azonban megkusult, mert a románok sokkal több előnyt akartak maguknak, mint a menyit nyújthatnak nekünk s érdekében áll, hogy akaratukat ellensúlyozzuk.

A magyar kormány tehát megszakította a tárgyalásokat s egyenesen kimondta, hogy addig Romániával tárgyalni nem fog, míg az ottani kormány maga nem jön kért a szerződéskötést.

az esküvőm, nagy lakzít csapunk, eljőjenek ám bizonyosan; most előbb ugyan a komiszárjushoz megyek panaszsra, mert rendet kell csináltatnom, mert az a hunczut juhász belekiáltott a fülembé.

Néha oly értelmesen beszélt, hogy senki sem mondta volna, hogy szegény meg van háborodva; de ha mégis valahogy egy olyan szót hallott, a mi rögeszméjére emlékeztette, rögtön benne volt a régi gondolatmenetben és sokszor napok kellett hozzá, míg megint lecsendesedett.

Ilyenkor egész héten a szolgabíró és csendbirtos udvarán ácsorgott s erővel be akart menni panaszsra; néha be is eresztették; hisz ismerték a nagy panaszt, a mi abból állt, hogy belekiáltott a juhász a fülebe. Ha ezután meg lett ígérve, hogy a juhászt behozzák s keményen meg lesz büntetve, szegény Kata az örömtől nem tudott hová lenni. Azt a boldog arcot nem lehet leírni, azt látni kellett. Bárkit meglátott, elmondta, hogy a komiszárjus mit ígért, s mindig hozzá tette: „Most már bátran férjhez mehetek, a megrontóm el lesz láb alóltatva.”

Egyszer összejöttem egy öreg anyókéval, ki szegény Katát gyermekkorából ismerte; megkértem, mondaná el a szegény te remélt történetét. Az öreg engedett is kéréssemnek készséggel, hogy elmondja, mit tud róla.

„Hát biz, édes kisasszonykám, szegény Kata a szerelem bolondja; nem érdemelte e sorsot, mert igen derék, dolgos és becsületes leány volt. De hát, lelkem, ilyenek a férfiak; könnyebb nekik, ha egy derék leányt tönkre tehetnek.

Kata tízéves volt, midőn szülei elhaltak; minden vagyon és támasz nélkül maradt a világon; de Isten minden árvának ad gondozót, így ő is egy derék juhász családhoz került, kik őt gyermekiként fogadták s úgy is szerették, hogy saját szülei sem szerethették jobban. Kata azt a szeretetet nevelő szüleitől teljes mértékben meg is érdemelte, mert jó volt.

Az idő haladt, a leány felnőtt és olyan szép, csinos leány lett belőle, hogy nem hagyta senki egy tekintetre.

Volt Kata nevelő apja mellett egy Pista nevű számadó, a ki a leányra már rég szemet vetett; évek során át egy helyen lakván vele, utóbb úgy beleszeretett, hogy a leányt nem beállotta szerelmét, s Kata nem idegenkedett tőle, nevelő szülei is beleegyeztek, hogy majd idővel egy pár legyen belőlük. Vasárnap délutánonként Pista eltilinkozgatott, Kata pedig boldogan ült oldalán s elméjében szötte a jövő képeit, midőn ő majd mint számadóné fogja a tilinkót hallgatni.

Románia ezt meg is tette. Egyik miniszterét küldte el kereskedelmi minisztériumunkkal a tárgyalás fonalát újra felvenni; s a mint a román miniszterrel folytatott tárgyalásokból kitűnt, a szerződés rövid idő múlva megkötendő lesz mindkét félre nézve méltányosság alapján s így a vámháború megszűnésére kilátás van.

Olvasó-egyletünkéről.

K.-Vásárhely, 1886. decz. 2.

A „Szekelyföld” 93. és 95. számaiban két, igazán az olvasóegylet iránti meleg érdeklődésről tanuskodó cikk jelent meg, a melyeket figyelemmel elolvassván, ezen cikkek hatása alatt írom és közlöm én is azon nézeteimet, a melyektől ezen, nagy nemzeti misszió teljesítésére hivatott, fontos, de nálunk — igen sok számbaveendő körülmény és mulasztás miatt — végpusztulásnak indult intézmény felvirágzását, vagy legalább az életképességre vergődését remélem.

Nagyon is osztom P. urnak azon nézeteit, melyek szerint egyesületünk hanyatlásának okai: a) Hogy a tagsági díjakat a közgyűlés fölemelte, mert ez csakugyan elzárta a közeledést a kereskedő és iparos osztály részéről s mert ezzel az egylet jövedelme bizony nem emelkedett, de nagyt csökkent. b) Hogy a helyiség szűk, a berendezés hiányos, szórakozásra nincs tér, alkalom és eszköz. c) Fájdalom, de a valóságnak megfelelő azon állítás is P. urnak, hogy az általam különben nagyon is tisztelt egyleti elnök ur nem fejtett ki kellő ügybuzgóságot, már t. i. olyant, minőt más intézetek, pl. a takarékpénztár, arháza, menház és kórház stb. érdekében töle elismeréssel láttunk. S ebből kifolyólag nagyon is természetes következtetés azon körülmény, melyet „Veritas” cikkében kifejezésre juttatott, hogy t. i. a többi tisztviselők sem igyekeztek nagyobb

Sokszor pedig, ha Pista valami szomorú nótát fújt, úgy elsírt boldogságában, s ha az a tilinkót félretette s Katát magához ölelve kérdezte fájdalma okát, azt válaszolta: „Azért sírok, kedves Pistám, mert el sem hiszem, hogy boldogságom örökké tartson; érzem, mi sohasem leszünk egymásé.” Pista akkor a leányt iparkodott megvigasztalni: „Ne sirj, babám”, mondá, „én mást sohasem fogok szeretni.”

A szegény leányt sejtelve nem csalta meg.

Pistának egyszer, egy vasárnap délután, a szomszéd faluban volt dolga; ott a kereszmába vetődött, a hol a falu fiatalsága együtt mulatott; meglátott egy szebb leányt, mint Kata, s kérdezősködésére elmondta, hogy a szép Örszének van is mit aprítani a tejbe, meg van ám olyan atyafisága, hogy csak az lehet bíró a faluban, kit azok pártolnak.

Pistának mindez szegyet ütött a fejébe s észre sem vette, hogy a helyett, hogy oda haza töltené a vasárnap délutánt, még az este is alig vetette haza. Kata pedig hiába várta, hogy Pista a szokott időben haza menjen, s oly szomorúan töltötte a vasárnap délutánt, a milyen vidám és boldog volt máskor.

A mint Pista hazajött, a leány észre vette rajta a változást, s hogy a való ki ne derül-

A „Szekelyföld” tárczája.

Süket Kata.

— Beszély a népéletből. —

Írta: Balla Kálmáné.

Régen volt, még akkor leány voltam, mikor ez alakot naponkint láttam ablakom előtt elhaladni, de azért megkísértem elmondani, ha eszembe jutna szegény Kata története. Most is előttem van az a nyomorult, elzüllött alak, a ki ha végig ment a falun, mindenki jóízűt nevetett rajta; de nagyon kevés volt azok száma, kik látásakor szánsalommal nézték volna, s talán eszükbe sem jutott, hogy nagyon is szomorú multja van e szánsalomasan komikus alaknak.

Mindenki csak süket Katának hívta; családi nevén már senki sem ismerte; a gyermekek utána kiabáltak: „Süket Kata, belekiáltott a juhász a fülebe”, akkor szegény öreg megfordult, kövekkel dobálta a gyermekeket, s ha egyet megkapott, azt jól helyben is hagyta.

Mikor az ablakunk előtt elment, sokszor elgondolkoztam, hogy mi történhetett a szegény teremtséssel, hogy mindig a juhászt emlegeti, s ha szóba álltam vele, az első szava volt a juhász, s mindig azzal végezte: „Kedves kisasszonykám, a jövő héten lesz

munkásságot fejteni ki, mint az elnök; mert hát igaz az, hogy „milyen a hadvezér, olyan a tisztikar, a hadsereg“. Hiszen ha egyetünk ritkán tartott gyűléseire ráemlékezünk: ott ritkán hallottunk mástól jelentést, mint a könyvtárostól, ki évek óta könyvtáros, gazda és jegyző is volt egy személyben. „Veritas“-nak tehát igazat adok, midőn én is kijelentem azon meggyőződésemet, hogy nemcsak az elnökökben van a hiba egyedül, de ebből kifolyólag a tisztviselők, pl. ügyész, gazda stb. személyeiben is.

Szerény nézetem szerint bármely egyesület csak úgy virágozhatik föl, ha a vezetés gondos kezekre van bízva; ezeknek erélyességétől, ügybuzgóságától függ az egyesület. Ugy az elnök-, mint a többi tisztviselőben meg kell lennie a kötelességérzetnek; ez ha nincs meg, az egyesületnek buknia kell.

Ez a tisztikar ismerős már az egyesület ügyeivel; maradjon meg jövőre is, ohajtom; de a nemzeti cultura nevében jogosan elvárhatjuk, hogy mulasztásaitak jövőben lanckadni nem tudó erélylyel igyekezzenek helyrehozni, tegyenek, gondolkozzanak az egyesület érdekében, életéért. Szerintem a tiszteletbeli hivataloknak még buzgóbban meg kell felelni, mint annak, melyért fizetés jár, mert itt erkölcsi kötelességről van szó. Én hiszem, hogy az elnök ur, kinek más intézetek, sőt olvasó-egyesületünk körül is a multban érdemei vannak: nem fog retikálni a főlebesztett olvasó-egyesület érdekében a kettőzött munka teljesítése elől.

Nem látom azonban a legfőbb okot körvonaloza a két ciklik egyikében sem.

Ha ugyanis az egyesület némely tisztviselői nem teljesítik elvállalt kötelességeiket a kívánalmaknak megfelelően: annak oka bizonyára — ha nem is egészen, de nagy részben — az a nagy közönyösség, melylyel iránta nemcsak a polgári osztály, de — s ez szomorú valóság — maga az intelligencia is viseltetik. Ennek egy része visszavonul, más része inkább a füstös levegőjű közhelyeken keresi a szórakozást s nem a kaszinóban. Sitta mulasztás vádját az egyes hivatali főnököket éri, mint azt „Veritas“ is állítja. Ha a város polgármestere, a kir. törvényszék elnöke, szolgabíró, adóhivatal, gymnasiumi, tisztikar stb. vezetőiben több az érdeklődés, lelkesültség: akkor nem maradhat el a befolyás ama hivatali tisztviselőire, a kik jelenleg csekély számban pártolják az olvasó-egyesületet. Igaza van „Veritas“-nak, midőn ezen hivatalok főnökeitől több lelkesültséget követel; magam is e nézetem vagyok s tőlük kérem az egyesület nevében azt, a mire az élethez szükség van: az érdeklődés főlebesztése.

őn, egy mesét gondolt ki a leány elámitására; de Kata nem hitt szavának, hanem másnap átment a másik faluba egy ismerőshöz, kitől megtudta, hogy Pista miért nem volt az előző estén oda haza.

Midőn este baba ért és Pistának szemére hányta hűtlenségét, ez beismerte hibáját: de egyuttal megígérte, hogy többé Örszére gondolni sem fog, hanem hű marad Katához. A leány megengedett s annál boldogabbak voltak. Hisz az emberek között is úgy van, mint a természetben; zivatar után derültebb az ég; szerelmesek ha valamin összeszokálnak, azután, akkor érzik, hogy mennyire szeretik egymást.

Az idő telt, jött az ősz s elhatározták, hogy miután Kata tizennyolczadik évét betöltötte, farsangon meg fogják tartani a lakodalmat. Kata nevelő szülői is szívesen beleegyeztek az eljegyzésbe, mert tudták, hogy a fiatalok szerelme régi keletű s csak örültek ezek boldogságán.

Pista egy ideig meg is becsülte magát, de néhány hónap mulva kezdett hazulról eltűnni, s senki sem tudta, hová lett; ő akkor rendszeren Örszénél volt, de ha Kata feleletre vonta, még ő hányta szemére, hogy mily féltékeny természetű s így a leányt annyira elámitotta, hogy midőn már mások is sutogták Pista hűtlenségéről, még Kata fogta pártját s védelmezte őt, mert szentül meg

tését, fokozását. Mert csak ha megszűnik a közöny: akkor remélhetjük, hogy a tisztviselők is kellően teljesítsék kötelességeiket. Mert végtére is a közöny csak közönyszt szül.

Az érdeklődés fokozására mindenestire nagyon befolya azon körülmény, ha amaszázakat tevő tagsági díj behajtatván, a könyvtár új könyvekkel láttatnék el. Éveken át alig 109 drb új könyv vétetett; igaz, hogy a sok hátrálék miatt, nem is volt miből. De hajtassék föl a tetemes hátrálék: mindjárt lehet könyveket tisztességesen beszerezni. Ez pedig akkor, midőn a tagok nagy része a könyvek használásáért áll be az egyesület: egészen jogos és méltányos kívánság. Az ily tagoktól hogyan követeljük a tagsági díj pontos befizetését, ha könyvek vásárlására majdnem semmit sem fordítunk? Szükséges tehát új könyvek hozatala iránt intézkedni, ha az egyesületbe életet akarunk önteni!

Ohajtom, hogy a kiket illet, azok röviden körvonalozott szándékomat értsék meg, érezzék át s tegyenek is már valamit egyetünkért.

Egyesületi tag.

Budapesti levél.

(A delegációkból.)

Ezuttal nem a parfume-illatt l telt salonokról fogok írni olvasóimnak. Nem a kandalaberes, dus draperiakkal, kínai alakokat mutogató tapettekkal bevont salonokban ellesett díyatyzikkkel fölött folytatott beszélgetésről vagy a legujabb eljegyzési hírről vagy válóperről akarok számot adni. Az utolsó hét eseményeinek komoly hátterét akarom megvilágítani, nem elektromos fényvel, hanem más folyamattal, olyannal, a mit az ember kalamárisból merít.

Bizony komoly volt a mult hét, meg ennek a hétnek a fele. A delegátusok világpolitikáját élveztük — itthon, nappal a Hungáriában, éjjel akár az orpheumban. Mert hát annyi most itt a delegátus, hogy belőlük jut akár a „Kék macskának“ is.

A bécsi delegátust minden pesti ember megismeri az utcán. Mindegyike prototypja a külföldi alaknak. Az öreg Smolkát az „Angol királynő“-ben láttam meg először. Arról ismertem reá, hogy nagyon udvarias volt a — kellenrel és hogy a két krajczáros „Budapesti Újság“-ot még nem ismerte. Magas robusztus alak, ősz szakállal. Körülbelül a nyolczvan felé jár s csaknem olyan ruganyos még, mint Lesseps. Bár nem dicsekszik azzal, hogy születendő gyermekét valamelyik magyar hercegre fogja keresztelni, mégis azt állítja róla Visi Imre, hogy okos ember. (Smolka az osztrák delegáció elnöke.)

Kálnoky gróf közös külügyminiszter a de-

volt győződve, hogy kedvese hozzá soha sem lesz hűtlen.

Midőn már az egész falu Pista új ismerettségéről beszélt, Kata egyet gondolt s elhagyta nevelő szülőit; elment egy távolabbi faluba egy rokonához lakni. Gondolta: ha Pista szereti, majd elmegy utána.

Pista szinte sajnálta a leányt, de ez érzés nem jött szívből, hanem csak inkább a pillanatnyi benyomás vett rajta erőt, mert a mint a leány elment s nem látta többé, rá sem gondolt, sőt jól esett neki azon tudat, hogy ezután bátran járhat Örszéhez, nem lesz kitől félnie, s nem lesz ki számon kérje tőle, ha eltávozik hazulról.

Járt is ezután bátran Örszéhez, csak az a tudat bántotta, hogy Kata megjöhet; de midőn látta, hogy hónapok multak s Kata még csak nem is hallatott magáról, végre egészen elfeledte szegényt és megtartotta kézfogóját Örszével.

Kata mindent tudott, mert nevelő anyja, kit tervébe beavatott, sokszor meglátogatta titokban s mindenről értesítette. Kata föltette magában, hogy ha szíve megszakad is, még akkor sem megy addig haza, míg a Pista lakodalmát meg nem lesz.

Megjött a farsang, kitűzték a Pista lakodalmát; arra a napra Kata is megérkezett, de senki sem tudta, hogy a faluban van, mert a már hajnalban otthon volt. Mikor

legátusok csoportjában majdnem olyan jól veszi ki magát, mint Fejérváry báró honvédelmi miniszterünk a „tisztelt ház“-ban. Oh, Fejérváry sokkal fesebb!

Andrássy Gyula gróf ex- külügyminiszternek még most is több hajszála van, mint a mostani minisztereknek együttvéve. A karzatról egészen a feje tetejére láttam. Jó koponyája lehet! Az első napok hevében azt hittem, hogy Kálnokyt agyonlapítja a „felkötött oroszlán“. Csak a beszédben volt meg az oroszlán hangja; a kéz, melyet Kálnoky megszorított, sima volt és meleg.

Apponyi Albert majdnem olyan magasra nőtt, mint Andrássy; de később kitűnt, hogy Falknál is még — kisebb.

Kár már, hogy Kármán nem interpellál! Így történhetett csak, hogy mindent megszavaztak. A jövő delegátus üléseig annyi lesz a Manlicher, hogy belőle majdnem minden kisbíróra kettő jut, mert remélhető, hogy a delegátusok jövő üléseig majd csak akad egy Mannsicherebb.

No, de kell a jó puská! A muszkának vastag a bőre, s ha az egyik golyó nem fogna, legyen a másik a halál!

Bulgária ügye nyújtott alkalmat a legfontosabb debat-ra.

Andrássy gróf nagyon szépen kifejtette a monarchiánk és Oroszország közt fennálló viszonyt. Beszédét megsürgönyözték a világ valamennyi diplomatájának. Andrássy egyenesen kimondta, hogy nem szabad megengednünk, hogy Oroszország előrenyomuljon a Balkán felé. Andrássy beszédére olyan harcias kedvet kapott egyik magyar deli delegátus, hogy menten passe par toute kért, hogy Bulgáriába utazva, Kaulbarst agyonnyomorithassa. Szerencséjére Kaulbars már előbb megugrott.

A legfontosabb enunuciáció kétségkívül Falk Miksa beszédében rejlett. Kiemelte, hogy az itteni felfogás ellentétben áll ama orosz és franczia felfogással, hogy Oroszországnak Bulgáriában külön érdekei volnának. A berlini szerződés Oroszország ily kiváltságos jogáról mit sem tud.

Andrássynak köszönhetjük, hogy az Oroszország elleni hangulat tulsulyra emelkedett. És talán az ő beszéde provokálta az olasz külügyminiszter ama kijelentését, hogy ő sem tart a muszkákkal.

Tehát ugyancsak rájlesztettünk a mumusra!

Ezt meg is köszönjük a delegációnak, s most bátran becsukhatják a — boltot; vége a delegáció üléseinek.

Talán nem sokáig fog tartani a pihenő. Talán azokra a hangos beszédekre nemsokára magkapjuk a választ egy ágyudörgés alakjában.

Felelünk reá!

Nehány szó

az „Adria“ biztosító-társaság ügyében.

Kézdi-Vásárhelyt, 1886. decz. 1.

I.

A Kolozsvárt megjelenő „Ellenzék“-ben pár hó óta valóságos hajsza indult meg az „Adria“ biztosító-társaság ellen. Figyelemmel kísértük e támadásokat, s jöllehet megvalánk ezek alaptalanságáról győződve, még is mindeddig óvakodtunk hozzászólani, mert nem valának ezen ügyre vonatkozólag biztos adataink.

Mi úgy ismertük az „Adria“-t, mint a legszolidabb és legloyalisabb biztosító-intézetet, s ezen jó véleményünket évről évre emelte azon sok köszönő és elismerő nyilatkozat, melyek egyesek és közösségek által kiállítva, lapunkban láttak napvilágot. Személyesen érintkeztünk az „Adria“ biztosító feleivel a csak dicsőretet hallottunk azon hunáus, nem egyszer elnéző, soha igazságtalan s mindig méltányos eljárásról, melyet ezen intézet biztosító feleivel gyakorol. Semmikép sem tudtuk tehát saját tapasztalatainkat az „Ellenzék“-ben felhozott nagy és súlyos vádakkal összeegyeztetni.

Minthogy az „Adria“ által megénk közönsége is nagy mértékben érdekelve van, s minthogy az „Ellenzék“ 273. számában egy néhány papolci biztosító fél támadást intéz ezen intézet ellen: kötelességünknek ismerük végre járni ezen dolognak, hogy csakugyan olyan-e az „Adria“, mint a minőnek az „Ellenzék“ fel akarja tüntetni.

Hiteles, biztos adatokat szereztünk be, melyek alapján bátran, jó lélekkel kimondhatjuk, hogy az „Ellenzék“ félre lett vezetve s hogy súlyos vádjai ép úgy nélkülöznek minden alapot, mint a mily igazságtalan a papolci biztosító felek támadása.

A papolci nyilatkozatnak egy kis históriája van, melyet jónak látunk elmondani, hogy a közönség láthassa s meggyőződhesék, hogy mily kevés hitelt lehet adni ama sirmaknak.

Van Papolczon egy kétes existenciájú egyén, egy inutile pondus terrae, kit egész megyénkben jól ismernek hírlapi botrányairól. Évek során kiméletlen támadásokat intézett egyesek, hatóságok, testületek ellen, míg végre felismerték, ajtót zártak előtte, s most, midőn a Székelyföldön nincs lap, mely piszkos üzelmének helyet adjon, az „Ellenzék“-et kereste fel, hol még nem ismerik. Ez a sötétségben működő pók — nem találván már községében mást, mit még meg nem hurczolt volna — nekiment az Adriának. Készített egy nyilatkozatot, aláíratta egy néhány biztosító féllel s beküldötte az „Ellenzék“-nek, melyről már az előzményekből tudta, hogy a nevezett intézet ellen indokolatlan ellenszenvet táplál. Az „Ellenzék“ természetesen helyet adott a nyilatkozatnak, s az olvasó közönség, mely a látszattól itél, hitelt ad neki, s az Adria jó hírneve koczkára van téve.

És mi tett a papolci nyilatkozatnak vége?

Nem kevesebb, mint hogy azon egyének, kik e cikket aláírták volt, a kovásznai szolgabírói hivatal előtt önként visszavonták azt, kinyilatkoztatván, hogy nekik nem lett feladva, hogy mi van a cikkekben írva, ők rábeszélés és ámitás folytán írták alá s nekik egyáltalában semmi panasza az Adria biztosító-társaság eddigi eljárása ellen.

Tehát így csinálják a közvéleményt, így lehet egy tisztességes, szolid intézet jó hírnevét csorbát ütni.

Ha a nagy közönség tudta volna, hogy kinek a keze lappang a dologban s hogy e kezhez mennyi piszkos tapad, bizonyára napirendre tért volna e nyilatkozatok felett; de mivel az intellektuális szerző jónak látta a magáé helyett más firmát választani: az így félrevezetett közönség érdekében vélünk cselekedni, midőn lerántjuk ezen ügyről a leplet s kimutatjuk, hogy az Adria biztosító-társulat épen semmi okot sem szolgáltatott sem Papolczon, sem megyénk többi közösségeiben panaszra, nemcsak, hanem kitűnő szolgáltatásokat tett.

Az „Ellenzék“ egyes nyughatatlan szelle-

mű vagy fizetni nem szerető ember írott panasza után bírálja meg az Adriát; mi a szemünk előtt neponkint lefolyó tények alapján ítélünk.

(Eolytatjuk.)

Ipolyi Arnold.

A magyar katolikus egyházat nagy veszteség érte. Ipolyi Arnold, a nagyváradi püspök, a magyar katolikus főpapság disze, a tudomány fenkölt szellemű, óriási tevékenységű bajnoka e hó 3-án megszűnt élni. Délelőtt még a szemináriumot meglátogatta s onnan viruló egészségben távozott haza — s délután két órakeritkára, szobájában a földön elterülve, megmerevedve találta a derék egyházfőt. Szívszélhűdés érte s rögtön kioltotta az életet, mely oly sokaknak és sokakban ragyogott fenn, mint világító szövétnék!

Nagyváradon és a fővárosban általános a mély részvét a nagy csapás miatt, a köz- és tudományos intézetek valamenynyijén ott lobog a gyászlobogó, hirdelve a kipótolhatatlan veszteséget. Temetése valószínűleg hétfőn d. u. lesz.

Jövő számunkban bővebben fogjuk méltatni az elhunyt főpap érdemeit.

A bulgáriai események.

London, nov. 30. Hír szerint Oroszország elhatározta a bolgár kérdés megoldásának könnyítés érdekében egy fontos engedelményt tenni. Ha az összes hatalmak beleegyeznek a mingreliai hg., vagy egy más orosz kegyenc jelöltségében és a mostani szobrany meg is választja, Oroszország elismerné a szobranyt és a választás törvényességét. Azt hiszik, hogy ez ügyben Törökország fogja megtenni a kezdeményezést.

Krakó, nov. 30. Moszkvából jelentik: „A Moszkovszkija Vjedomoszti” Sachachtinszki Konstantinápolyban időző orosz ügynök egy jelentését közli, mely szerint a porta elhatározta Kelet-Ruméliát és Bulgáriát török csapatokkal megszállni. — Gadban effendi jelentése arról győzte meg a portát, hogy egy külső katonai hatalom közbelépése nélkül Bulgáriában nem állítható helyre a nyugalom. Minthogy pedig egyetlen hatalom sem akar aktív beleszülni a bolgár ügyekbe, a porta elhatározta, hogy maga fogja helyreállítani a rendet és nyugalmat Bulgáriában és Kelet-Ruméliában. A porta meg van győződve, hogy Európa helyeselné fogja a török beavatkozást. Törökországnak, mint szuverén hatalomnak, joga a rend helyreállítására nem is szenvedhet kétséget. Az összes török államférfiak meg vannak győződve Bulgária és Rumélia török okkupációjának szükségességéről és előnyéről. A porta e legújabb politikája Bismarcktól ered. Katkov a konstantinápolyi orosz ügynök e jelentését minden megjegyzés nélkül közli, de holnapra várják Katkov nyilatkozatát a bolgár ügy e fölötté komoly fordulatáról.

Pétervár, decz. 1. Itteni politikai körökben azt beszélék, hogy Oroszország a mingreliai herceget nem ajánlotta fejedelemmé a bolgár trónra, hanem csak keletruméliai főkor-mányzónak s a végül minden befolyását felhasználta a portánál.

Odessza, decz. 1. Kaulbars tegnap este, mikor Odesszából elutazott, a pályaháznál üdvözlésre megjelent bolgár szökevényekhez beszédet tartott, melyben a többiek közszólta mondta: A császár Bulgáriának javát és szabadságát akarja. Oroszország ellenségeinek hazugsága, hogy a császár Bulgáriát be akarja kebelezni, vagy belőle dunai kormányzóságot akar csinálni.

Pétervár, decz. 1. Kaulbars tábornok ide érkezett; a pályaudvaron nagyszámú közönség várta, közte sok tiszt.

Bécs, decz. 1. A „N. W. Tzbl.” jelentése szerint Wolkenstein annak idejében Pétervárt kijelentette, hogy ha Oroszország Bulgáriát megszállná, az angol hajóraj a Dardanellákban rögtön megjelenék és tüntetőleg foglalja hadiállást, Ausztria-Magyarország pedig mozgósítaná a hadsereget. Az oroszok e nyilatkozatra változtatták meg aztán terveiket.

Meghívó.

Somlyói Báthori István erdélyi fejedelem és lengyel király halálának 300 ados évfordulója alkalmából f. 1886. évi deczember 11. és 12-én a csiksomlyói román kath. főgymnasium akadémiáján ünnepélyt rendez.

Műsor:

- 1) Deczember 11-én d. e. 10 órakeritkára a szerzetesi nagy templomban: Ünneplés „Requiem” a nagynevű Fejedelemt és Alapító lelkeért.
 - 2) Decz. 12-én. d. e. 10 órakeritkára, a volt-székház nagytermében: Kölcsey „Hymnusa.” Éneklé a főgymn. ifjúsági dalárda vegyes kara. A dalárdát vezeti Dr. Medgyesi Béla főgymn. tanár.
 - 3) „Megnyitó beszéd.” Imets F. Jákó főgymn. igazgatótól.
 - 4) „Lengyel Hymnus”, Heim-től. Éneklé az ifjúsági dalárda férfikara.
 - 5) „Somlyói Báthori István.” Emlékezés, Szász Károly főgymn. tanártól.
 - 6) „Éljen Csárdás”, Ridley-től. Hegedűn előadja Dr. Medgyesi Béla; zongorán kíséri Szász Károlyné urasszony.
 - 7) „A lengyel anya.” Költemény Tóth Kálmán-tól. Szavalja Balázs András VII. oszt. tanuló.
 - 8) „Élj, őseink hazája!” Schumann-tól. Éneklé az ifjúsági dalárda férfikara.
 - 9) „Báthori szelleméhez.” Költői apostrophe Bartalis Ágoston VIII. oszt. tanuló. Szavalja Csűrös Imre VII. oszt. tanuló.
 - 10) „Honvagy” (Mazurka), Zsaskowszky E. től. Éneklé az ifjúsági dalárda vegyes kara.
 - 11) „A fehér sas.” Költemény Komócsy J. től. Szavalja Booskor Antal VIII. oszt. tanuló.
 - 12) Rákóczi-induló. „Huber K. átirata. Hegedűn előadja Dr. Medgyesi Béla; zongorán kíséri Szász Károlyné urasszony.
 - 13) Záró beszéd. Tartja Bartalis Ágoston VIII. oszt. tanuló.
 - 14) „Magyar dalárinduló.” Huber K. től. Éneklé az ifjúsági dalárda férfikara.
- Ezen kegyeletos tanodai ünnepélyre az érdeklődő t. közönséget hazafias tisztelettel meghívja
Csik-Somlyón, 1886. deczember 1.
a főgymn. igazgatóság.

Különlélek.

— Választás. A kézdivásárhelyi tanácsnál halálozás folytán megüresült aljegyzői állomás folyó hó 4-én töltetett be választás útján. A választás megyénk alispánjának elnökle alatt délelőtt 9 órakeritkára kezdődött. A városi képviselők csaknem teljes számban jelentek meg, s ezen állomás betöltése iránt általános érdeklődés mutatkozott. Az 5 pályázó közül Hegyesi Alajos és Jancsó István bírtak nagyobb párttal. Délelőtt 11 órakeritkára a szavazatok összeszámláltatván, Hegyesi Alajos kapott 20 és Jancsó István 15 szavazatot. E szerint Hegyesi Alajos lett a város aljegyzője.

— A csikszederadi műkedvelő-társulat f. hó 18-án szín-előadást tart a csikszederadi kisdodó-egylet javára. Rendezők: Nagy Sándorné és Hary Géza né urnók.

— A közönség tudomására hozzuk, hogy a kalotaszegi női himzések kisorsolása a kézdivásárhelyi jótékony nőegylet által a folyó hó 4-én rendezendő fillérestélyen fog megtörténni.

— A füst áldozatai. Szerencsétlen véget ért egy altorjai házaspár: Szabó Sándor földmives és felesége. Hétfőn este, midőn lefűdtek, tüzet raktak; a ház fala azonban, melynek közvetlen közelébe volt felállítva a takaréktűzhely, tüzet fogott, de szabad levegő hiányában csak füstölgött egészen szerdán délelőttig s a falubeliek csak akkor vették észre a szerencsétlenséget, midőn a fal lángba borult s a tűz kezdett elharapózni. Berontottak s az iszonyú füsttel telt ház lakóit halva találták. A szerencsétleneket megfojtotta a füst. A tüzet sikerült eloltani.

— Egyéves-önkéntési jog. A közös hadügy-miniszter, a két honvédelmi miniszterium egyetértésével elrendelte, hogy a prágai 3 osztályú műipar-iskola, továbbá a soproni kereskedelmi akadémiája s brassói kereskedelmi közép-iskola elvégzésével ép úgy meg lehessen szerezni az egyéves önkéntességre való jogot, mint a hogy az a főgimnáziumok és főreáliskolák végzett növendékeit megilleti.

— Tűz volt folyó hó 3-án este 6 órakeritkára Polyan községében, melynek áldozatául a Tódor Lajos csúre esett. Csakis a teljes szélcsendnek köszönhető, hogy a tűz tovább nem terjedt.

— A csiksomlyói jótékony nőegylet nevében november hó 27-én előírtak által rendezett estélyi tiszta jövedelme 9 frt 40 kr volt. Mindazoknak, kik szívesek voltak az estélyi fillérekből gyűlt jövedelmét felülfizetéseikkel gyarapítani, köszönetet mondanak: Adorján Imréné, Pál Gáborné.

— Eltűnt gyermek. Polyáni Varga Ferencz Lázár nevű 12 éves fia ezeltől mintegy két héttel nyomtalanul eltűnt. Szülei, mint mondják, valamiért megpirongatták, ezt nagyon a szívére vette s eltűnését ez okozta. A ki ráakal vagy ulbaigazítást adhat, szíveskedjék kiadói hivatalkunkat értesíteni.

— Az „Ország-Világ” Szalonja. Az „Ország-Világ”, e kitűnő képes lap, szokatlan meglepetésben részesítette olvasóit. A képzőművészeti társulat 25 éves jubileuma alkalmából rendezett kiállítása alkalmából 30 festményt és szobrot mutat be megragadó szép kivitelben. Valóságos ünnepi album az, melyhez hasonló még nem jelent meg Magyarországon. Zichy Mihály mellett a régibb és újabb művészi gárda egész csapattal van képviselve. A 28 oldalra terjedő „Salon” csaknem minden oldalra tele van szebbnél szebb képekkel s e mellett a lap rendes közleményeit is (regényeket, elbeszélést, heitárczát stb.) megtaláljuk. A jubiláris kiállításról és a „Salon”-ban foglalt képekről Május irt igazán szellemes ismeretést s külön cikket van szentelve a képzőművészeti társaság igazgatóságának (6 arczkép) és a Benczúr-iskolának, 12 arczképpel.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar földhitelintézet legújabb intézkedése.

A magyar földhitelintézet Erdélyre nézve oly intézkedést tett, mely hivatva van nyomasztó pénzvisszonyainkhoz segíteni.

Több ízben hangoztatva volt, hogy a Királyhágon inneni megyékben lakó földbirtokosok részére a magyar földhitelintézet kölcsönei nehezebben hozzáférhetők s kieszközölés-költségeiből, mint a Királyhágon tli megyék birtokosaira nézve. Ezen kívánt segíteni, s megalkotta a vidéki bizottságok Erdélyre nézve, és pedig:

Alsó-Fehérmegyében elnök: Zeyk Gábor, ügyvéd Mohai Sándor Gyulafehérvárról.

Fogaras és Szebenmegyében elnök: Horváth Mihály, ügyvéd Kiss Károly N-Szeben.

Háromszék-, Csik- és Brassó-megyében elnök: Apor Gábor báró, jegyző: Dr. Bodor Tivadar ügyvéd Seps-Szentgyörgyről.

Hunyadmegyében elnök: Ifj. Jósika Miklós báró, ügyvédek: Déván Lázár György, Hátszegen Dáné Károly.

Kolozs-megyében elnök: Szacsay Sándor, jegyző Szacsay Dénes ügyvéd Kolozsvárról.

Szolnok-Dobokamegyében elnök: Kornis Viktor gróf, jegyző Munteán Ágoston, ügyvéd Deesen.

Kis- és Nagy-Küküllő-megyében elnök: Ifj. Petki Ferencz, jegyző Gáspár György ügyvéd Diós-Szent-Mártonban és Markovich János ügyvéd Erzsébetvárosban.

Maros-Tordamegyében elnök: Macskási Ferencz, ügyvéd Biális István Maros-Vásárhelytől.

Torda-Aranyos-megyében elnök: Mikes Miklós gróf, jegyző Veress Sándor megyei tiszti főügyész Tordán.

Udvarhely-megyében elnök: Daniel Lajos, ügyvéd Sebesy Akos Székely-Udvarhelytől.

A kölcsönökre vonatkozólag a feltételek a következők:

A magyar földhitelintézet csak föld birtokra ad kölcsönt, mely legalább mintegy 20 holdból áll, holdját 1200 □ öllel számítva és értéke az intézet által legalább 2000 frtban elfogadható. A legkisebb kölcsön 1000 frt o. é.

Az intézet a záloglevelekben kiállított kölcsön felett készpénzben számol el a kölcsönzövel, s kétféle kölcsönt engedélyez: a) 1000 frttól 4900 frtig terjedő összegben 5% záloglevelekben, melyek után kamat, töketörlesztés és kezelési járulék fejében összesen 6% fizetendő 38 1/2 éven át; b) az 5000 frtos s ennél nagyobb összegű kölcsönök 4%-os záloglevelekben, melyek után kamat, töketörlesztés és tartalékalaphoz való járulék fejében 5% fizetendő 41 éven át.

A kölcsönzés az intézet által megállapított föld becsérték felőlig terjed. Erdős földterület mint jelzálog a kölcsönösszeg háromszorosát kell hogy képezze.

Az adós bármikor, előleges jelentés nélkül is tetszése szerint akár az egész kölcsöntökét, akár annak egy részét rendkívüli törlesztésképp visszafizetheti, akár készpénzben, akár záloglevelekben, mely esetben töle az ugyanazon minőségű záloglevelek, a minőkben a kölcsönt kaptá, névszerinti értékben fogadtatnak el. Ily részlettörlesztés esetében szabadgában áll kölcsönvönök az elszámolás t akép kérni, hogy a még hátralevő törlesztés i évek száma megrövidíttessék.

A kölcsönkérvényben melléklendők: a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv hiteltesítve, az adókönyv s ha a birtok tagosítva van, melléklendő a tagosítási főkönyv kivonata is.

A birtok értéke meghatározásánál rendszerint a kataszteri érték szolgál alapul, s a tiszta jövedelem 16 szoros értéke tekintetik a birtok becsértékének; de 5000 frtot meghaladó kölcsönknél ha a felajánlott birtok legalább is 100 magyar (1200 □-öl) holdból áll, ha a folyamodó birtokát értékesebbnek véli, mint a birtokiv mutatja, becsértékét, mit az intézet eszközöl, esetleg az iránt megkérdi vidéki bizottságait.

Az intézeti köle-ön rend szerint felmondhatatlan, s hogy mely esetekben áll jogában az igazgatóságnak a kölcsönt felmondani, ama és más itt elő nem sorolt részletek iránt a felvilágosítást megadják az intézet vidéki bizottságai, jegyzői, ügyvédei, kik a földhitelintézet értesítőt díj nélkül kiszolgáltatták, a kölcsönfolyamodáshoz szükséges mintákat 20 kr-ért áru-ítják, melyeket maga a kölcsönző is felszerelhet s beküldhet a földhitelintézethez.

Hogy a kölcsön eszközlése kevesebb kiadásba kerüljön, az intézet a bizottsági jegyzők és ügyvédek részére díjszabályzatot alapított meg, s kötelesek a díjakról jegyzéket vezetni, s arról, ha folyamodó kívánja, részére számlát kézbesíteni. Ha a siker az ő hibája miatt maradt el, tartoznak azt saját költségükön helyrehozni.

„K. K.”

121-ik közlemény

a háromszék-megyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet javára Laborfalva község által történt szives adakozásokról.

Juba Ferencz 2 liter, Kis Sándor 10 l. buza, 10 l. paszuly, 2 koszu hagyma, Márkos András 10 l. árpa, Szentiványi Antal 20 kr, Márkos Benedekné 1 l. törökbuza, Benke Ferencz 1 l. paszuly, Benke Sámuelné 1 l. paszuly, Márkos Sámuel 2 l. rozs, Kóródi János 1 kr, Opra Dávid 1 l. paszuly, Bagoly János 4 kr, Kányádi György 2 l. paszuly, Bába János 2 l., Márkos Mihály 2 l., Berde Mihály 5 l., Jöss Mózes 1 l., Joó András 4 l., Demoj György 1 l., Opra Mihály 1 l., Berde Mózes 3 l., Kiss Mihály 1 l., Kóródi Mihály 1 l., Márkos Ferencz 1 l., Kovács András 1 l. paszuly, Kiss János 1 l., Márkos György 1 l. törökbuza, Miklós János 1 l. paszuly, Id. Kóródi Mihály 1 l. borsó, Bába Mózes 3 l., Moldvai János 1 l. paszuly, Szász János 10 kr, Benke Lajos 1 l. törökbuza, Deák György 1 l. paszuly, Benke János 1 l., Bedő János 1 l. árpa, Hosszu György 1 l., Német Antal 1 l., Zsigmond Károly 2 l., Szász Lukács 1 l., Zoltáni Zsigmond 1 l. törökbuza, Kóródi Zsigmond 1 l., Vujku József 1 l., Miklós József 1 l., Berde István 1 l., törökbuza, Kadai Lajos 5 l. borsó, 5 l. paszuly. Összesen: 35 kr, 11 l. buza, 19 l. rozs, 12 l. árpa, 5 l. pityóka, 8 l. törökbuza, 17 l. paszuly, 2 koszu hagyma.

Fogadják a jótékony akakozók adományaiért intézetünk kezelő bizottsága nevében kifejezett hálás köszönetünket.

K.-Vásárhelytől, 1886. nov. 24.

Br. Szentkereszt Stephanie,
elnök.
Gyöngyösi István,
jegyző.

Felelős szerkesztők:
Ifj. Dobay János. Sprensz György.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Nyilt tér.*)

Szines fekete és fehér se-lyem atlas 75 kr-ért méte-
renként 10 frt 65 krig (18 különböző minőségben) vámentesen a helyszí-
nere szállít G. Henneberg (os. kir. udvari szállító) selyemgyár-raktára Zürichben. Minták azonnal küldetnek. Levelek 10 kr szállítási díjba kerülnek.

Szines franczia faille, surah, satin merveilleux, atlas, damask, rips és tafotát méterenként 1 frt 35 krtól 7 frt 45 krig szállít egyes öltönyre való darabokban és végeken vámentesen a helyszíni-
nere szállít G. Henneberg (os. kir. szállító) selyemgyár-rak-tára Zürichben. Minták azonnal küldetnek. Levelekre 10 kr portó kell.

*) Ezen cikkért felelősséget nem vállal a szerk.

